

**J.U ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA
GORAŽDE**

Broj: 01-362/09

Goražde, 30. novembar 2009. godine

U skladu sa Zakonom Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (Sl.novine FBiH broj: 29/05) i u skladu sa članom 88. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine (Sl. novine FBiH, broj: 29/97), u cilju kontrole praćenja i aktivnog epidemiološkog nadzora nad gripom na području kantona, Zavod za javno zdravstvo Bosansko-podrinjskog kantona, d o n o s i:

PROTUEPIDEMIJSKE MJERE

1. U cilju prevencije i adekvatnog medicinskog tretmana za pacijente sa sumnjom na H1N1, ambulante porodične medicine i Prijemno-urgentni centar Kantonalne bolnice Goražde u pružanju usluga obezbjedit će prioritet za pacijente sa sumnjom na H1N1 koje su svrstane u rizične skupine.
2. U rizične skupine (Risk faktori) spadaju:
 - djeca mlađa od 5 godina
 - osobe starije od 65 godine
 - djeca i adolescenti (do 18 godina, koji su dulje primali th aspirina zbog rizika od Reyova sy)
 - trudnice
 - kronični bolesnici (pluća, srce, bubrezi, diabetes i dr.)
 - imunosuprimirani, imunokompromitirani
 - štićenici na institucionalnom smještaju
 - gojaznost (BMI>35)
3. Svi stanovnici Bosansko-podrinjskog kantona obavezni su učestvovati u svim preventivno-zdravstvenim djelatnostima koje se provode na mjestu življenja i rada, a usmjerene su na unaprijeđenje i čuvanje zdravlja i spriječavanje bolesti.
4. Zavod za javno zdravstvo će u procjeni epidemiološkog stanja koristiti relevantne informacije objavljene od strane medija, uključujući internetske medije.
5. Domovi zdravlja, odnosno ambulante porodične medicine će kreirati liste rizičnih grupa pacijenata kojima je dijagnosticiran lakši, srednje teški i teški oblik gripe sa sumnjom na H1N1.

6. Lakši, srednje teški i teška bolest podrazumijeva:

6.1. *Lakši oblik influence A/H1N1/09*: Akutna nekomplicirana respiratorna bolest koju karakterizira iznenadni porast temperature preko 38°C, tresavica, glavobolja, simptomi gornjeg respiratornog trakta (kašalj, grlobolja, rinitis), mijalgije, artralgijske, umor, moguće povraćanje ili proljev.

6.2. *Srednje teška influenza A/H1N1/09*: Jače izraženi prethodno navedeni simptomi sa znakovima koji upućuju na komplikacije gripe (otežano disanje i kratkoća daha, bol ili pritisak u prsima ili abdomenu, dezorijentacija u prostoru, konfuzija, teško ili perzistentno povraćanje, ponovno pogošavanje simptoma nakon prethodnog poboljšanja).

6.3. *Teška bolest uzrokovana infekcijom novim virusom influence A/H1N1/09*: Klinički sindrom se kreće od srednje teških oblika respiratorne bolesti donjeg respiratornog trakta, dehidracija, pneumonija, do ozbiljnih ishoda uključivo respiratornu insuficijenciju i smrt. Kriteriji ozbiljnosti uključuju: tahipnea koja nije uzrokovana febrilnošću, hipoxia, temperatura preko 38°C, dispnea, hipotenzija, patološki rtg nalaz.

Očekivane komplikacije slično sezonskoj influenci: egzacerbacija hroničnih medicinskih stanja (bolesti pluća, srca, bubrega, metabolički, neurološki poremećaji, sy toksičnog šoka, sekundarna bakterijska pneumonija, sa ili bez sepse).

7. Zdravstvene ustanove će za klasifikaciju slučajeva koristiti slijedeće definicije:

7.1. *Sumnjiv slučaj infekcije novim virusom influence A/H1N1*, se definira kao osoba s akutnom respiratornom bolesti - ARI (prijavljena ili dokumentirana temperatura, i jedan ili više od slijedećih simptoma: opća slabost i malaksalost, mijalgije, artralgijske, otežano disanje), koja je unazad 7 dana bila u bliskom kontaktu s osobom s potvrđenom infekcijom novim A/H1N1/09 virusom influence i/ili boravila u području područja s potvrđenim slučajevima infekcije novim virusom A/H1N1/09.

Sumnjivim slučajem smatra se i osoba koja je umrla od nerazjašnjene respiratorne bolesti, a koja se može povezati s potvrđenim slučajem.

7.2. *Potvrđen slučaj A/H1N1/09 virusne infekcija* se definira kao osoba s laboratorijski potvrđenom A/H1N1/09 virusnom infekcijom (PCR, četverostruki porast titra (AH1N1) specifična neutralizirajuća protutijela).

8. Laboratorijska potvrda (PCR) infekcije radi se samo kod srednje teških, odnosno teških pacijenata, te pacijenata u riziku (vulnerabilne skupine) u Infektivnoj klinici KCU Sarajevo.

9. Nakon pregleda i procjene zdravstvenog stanja pacijenta od strane ljekara svi sumnjivi slučajevi će se razvrstavati po osnovu pripadnosti rizičnoj skupini.

Pacijenti koji ne pripadaju rizičnim skupinama ili koji imaju blaži oblik oboljenja upućivat će se na kućno liječenje i mirovanje.

Pacijentima koji pripadaju rizičnim skupinama ili koji imaju srednje teški i teški oblik gripe, obezbijedit će se konsultacija infektologa, hospitalizacija i laboratorijska potvrda.

10. U cilju pružanja adekvatne zdravstvene usluge pacijentima oboljelim od sezonske ili gripe tipa A, nalaže se zdravstvenim ustanovama:

- Da na području općine Goražde, Dom zdravlja, odmah uspostavi 24-časovni rad ambulanti porodične medicine u 4 ambulante porodične medicine. U periodu od 16:00 – do 24:00 sata u ambulantama obezbijediti dežurstvo doktora specijaliste, a u periodu od 24:00 do 07:00 sati obezbijediti njihovu pripravnost.

Na području općina Prača i Ustikolina domovi zdravlja će u saradnji sa Kantonalnim zavodom zdravstvenog osiguranja i Kantonalnim zavodom za javno zdravstvo, razmotriti potrebu uvođenja dežurstva i pripravnosti kao i na području općine Goražde.

- Da Kantonalna bolnica Goražde uspostavi kontakt sa Infektivnom klinikom KCU Sarajevu u cilju privremenog angažovanja doktora specijaliste iz oblasti infektologije.
- Da Kantonalna bolnica obezbijedi dio bolničkog prostora (minimalno jedna bolnička soba) za cjelodnevni medicinski nadzor pacijenata koji imaju srednje teški ili teški oblik gripe, do stvaranja uslova za smještaj na infektivnu kliniku ili kućno liječenje.

11. Zdravstvene ustanove će u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo razmotriti mogućnosti korištenja antiviralnih lijekova prioritarno za osobe koje su veoma bolesne (hospitalizirane) te osobe koje su bolesni sa simptomima gripe i koji su u visokom riziku od ozbiljnih komplikacija gripe, kao što su trudnice, mala djeca, osobe preko 65 godina i osobe sa kroničnim zdravstvenim stanjem.

12. U cilju pojačanog epidemiološkog nadzora, Zavod za javno zdravstvo uvodi aktivni epidemiološki nadzor nad gripom u okviru kojeg su sve zdravstvene ustanove dužne dostavljanja Zavodu podataka o oboljevanju od gripe (uključivo bolesti slične gripi, lab. definiranu i lab. nedefiniranu gripu, slučajeve atipične pneumonije, stopu izostanaka s nastave, apsentizma i dr indikatora na temelju kojih se može procjenjivati epidemiološka situacija i aktivnost gripe na određenom području), dnevno preliminarne, a sedmično zvanične podatke o broju posjeta pacijenata .

Zdravstvene ustanove će dostavljati podatke o broju pacijenata koji su imali prvi, drugi i treći pregled kod doktora porodične medicine ili u Prijemno urgentnom centru Kantonalne bolnice, a koji spadaju u rizične grupe.

Zdravstvene ustanove će Zavodu dostavljati podatke o broju pacijenta sa sumnjom na H1N1 iz pojedinačnih rizičnih grupa, kojima ni nakon drugog pregleda nije zabilježen značajniji oporavak.

Obaveznici dostavljanja izvještaja podliježu i škole na način kako je definisano u dijelu mjera na prevenciji u školama.

13. U slučaju da je kod učenika registrirana laboratorijski potvrđena pandemijska gripa, Zavod za javno zdravstvo uz saglasnost resornih ministarstava zdravstva i obrazovanja, može predložiti preporuku zatvaranja škola, uz adekvatna obrazloženja. Preporuke će biti privremenog karaktera i podložne izmjenama i dopunama u skladu sa epidemiološkom situacijom.

14. Mjere prevencije u školama:

U cilju prevencije i ograničavanja širenja gripe u školama i predškolskim ustanovama, škole i predškolske ustanove su dužne:

- Osigurati tekuću vodu, sapun i jednokratne ručnike učenicima, nastavnicima i dr. osoblju, te omogućiti da ih kada je to potrebno i koriste; osigurati kante za smeće za papirnate ubruse.
- Obezbjediti redovito čišćenje površine i predmeta koji se najčešće dodiruju rukama (površine stolova, kvake na vratima, tipkovnice zajedničkih računala, slavine i sl.
- Educirati i podsjećati na pravilno postupanje kod kihanja i kašljanja te podsticati učenike na pranje ruku sapunom i vodom – što češće, posebno nakon kihanja i kašljanja.
- Osigurati da učenici i osoblje škole sa simptomima bolesti slične gripi ne bi trebali dolaziti u školu (ostati kod kuće i javiti se - telefonski- svom liječniku i razredniku/ravnatelju)

Učenici i nastavnici sa simptomima sličnim simptomima H1N1 gripe trebaju ostati kući te izbjegavati kontakte sa drugim, a škole su dužne redovno izvještavati Zavod za javno zdravstvo o zdravstvenim podacima o takvim slučajevima. Zavod će vršiti upoređivanje podataka sa podacima iz zdravstvenih ustanova.

Svaki učenik ili član osoblja škole koji je iz ovog razloga ostao kod kuće treba biti upoznat o osnovnim mjerama zaštite u kući, a takođe i sa signalima upozorenja za ozbiljnu gripu, te o tome kada i kako da traže medicinsku pomoć

Škola će odrediti člana školskog osoblja koja će svakodnevno pratiti odsutnost učenika i osoblja i o tome izvještavati Zavod za javno zdravstvo Bosansko-podrinjskog kantona.

- Da učenike ili osoblje sa simptomima gripe: temperatura $>38^{\circ}$ C mjereno toplomjermom ili ukoliko nema toplomjera-osjećaj vrućine, crvenilo lica, tresavica; uz moguće i druge simptome gripe - bolovi u mišićima, glavobolja, kašalj) odvoji od ostalih u za to posebno određen prostor, gdje će boraviti do dolaska roditelja ili nekog drugog tko će ih odvesti kući ili u slučaju teške kliničke slike – otežano disanje i kratkoća daha, bol ili pritisak u prsima ili trbuhu, iznenadna dezorijentacija u prostoru, konfuzija, teško ili perzistentno povraćanje – u zdravstvenu ustanovu.
- Zadužiti osobe (ograničen broj) koje će se brinuti o oboljelima do dolaska prijevoza i osigurati im osnovnu zaštitu (maske) uz upute o čuvanju od infekcije.
- Redovito provjetravati prostorije u kojima se provodi nastava.
- Obezbjediti smanjivanje gužvi u školama

15. Škole su dužne vršiti svakodnevnu dezinfekciju školskog okruženja. Zavod za javno zdravstvo će provoditi sedmičnu dezinfekciju školskih objekata.
16. Sve odredbe koje se odnose na škole, odnose se i na predškolske ustanove.
17. Zavod za javno zdravstvo redovno će dostavljati zbirnu informaciju o epidemiološkom stanju u školama sa preporukama za Ministarstvo za obrazovanje, nauku i kulturu kantona.
18. Plan protuepidemijskih mjera će se mijenjati i prilagođavati sa povećanjem znanja, informacija o bolesti i/ili ako se mijenja manifestiranje same bolesti.
19. Zavod za javno zdravstvo Bosansko-podrinjskog kantona će mjesečno izvještavati Kantonalni tim za prevenciju i širenje gripe H1N1 o epidemiološkom stanju sa prijedlogom preporuka za djelovanje.